

2.3 Zagospodarowanie przestrzenne

2.3.1 Geograficzne uwarunkowania

Teren Gminy Gorzyce wchodzi w skład ziemi rybnicko – wodzisławskiej (znajduje się w jej południowo zachodniej części), leżącej na krawędzi Wyżyny Śląskiej i doliny Nadodrzańskiej. Na południu granicę ziemi rybnicko – wodzisławskiej wyznaczają: rzeka Olza z Piotrówką, stanowiąca również granicę państwową z Czechami, od południowego zachodu i zachodu dolina Odry, natomiast od północnego wschodu i wschodu graniczy ona z Kotliną Oświęcimską.

Odra to miejscowość usytuowana w zachodniej części Gminy, na terenie starego koryta Odry, przy głównej drodze (łączącej dwie główne drogi: Wodzisław Śl. – Racibórz oraz Wodzisław Śl. – Chałupki), biegnącej wzdłuż Odry i jej rozlewisk.

Wzdłuż zachodniej granicy wsi przepływa Odra wraz ze swoimi rozlewiskami, od północy sołectwo graniczy z zbiornikiem „Polder Buków”, od wschodu z Bełsznicą, od południa z Olzą. Zabudowa miejscowości rozciąga się wzdłuż głównej drogi (układ wywodzący się z typu wsi ulicówki; pierwotna zabudowa koncentrowała się jedynie po wschodniej stronie drogi). Obecnie we wsi przeważa zabudowa jednorodzinna z budynkami gospodarczymi. Obecnie wieś Odra liczy 390 mieszkańców. Teren wioski wynosi 302 ha. W okresie letnim nad powstałymi jeziorkami poźwirowymi gromadzą się mieszkańcy z okolicznych miejscowości oraz turyści pragnący skorzystać ze sportów wodnych i kąpieli, bowiem teren Odry jest niezwykle ciekawy pod względem krajoznawczym. Jednak z uwagi na swoje położenie przy Odrze narażony jest niestety na występowanie powodzi.

2.3.2 Zagospodarowanie terenu

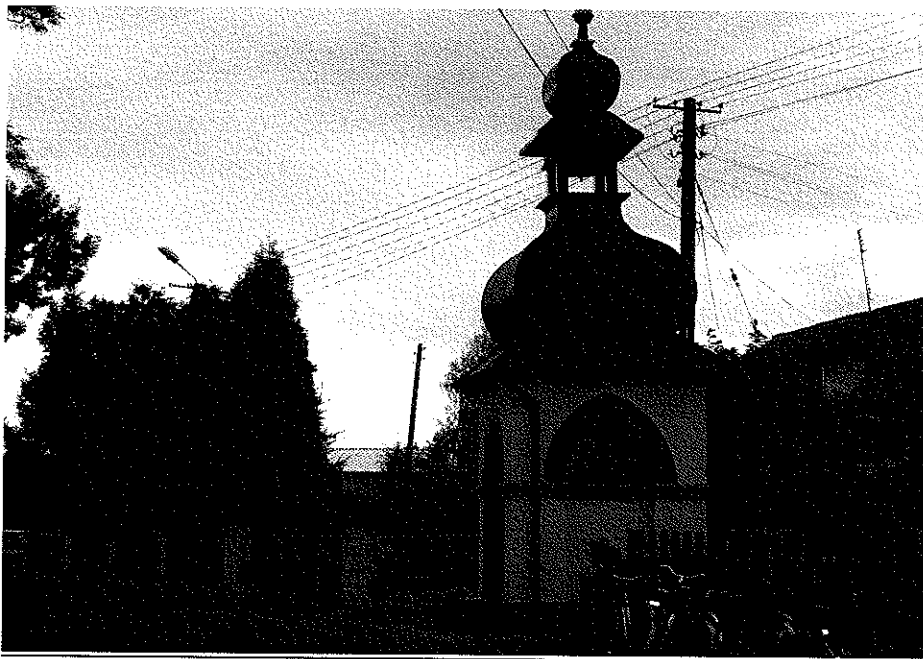
Zgodnie ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gorzyce, Odra wyróżnia się:

- Tereny zainwestowane, w tym o funkcji mieszkaniowej, skupiające się wzdłuż istniejących dróg,
- Brak wykształconego centrum usługowego,
- Część wschodnia sołectwa charakterze rolniczym, część południową i zachodnią zajmują głównie wody stojące w wyrobiskach poźwirowych, ciągnące się wzdłuż koryta rzeki Odry,
- Lokalizacją miejsc służących rekreacji na terenach poźwirowych,

- Wzdłuż północnej części sołectwa rozciąga się sztuczny zbiornik przeciwpowodziowy „Polder Buków”.

2.4. Obiekty zabytkowe

W Odrze znajduje się zabytkowa kaplica pod wezwaniem św. Jana Nepomucena. Trudno ustalić jej początki, ale z napisu na tabliczce umieszczonej w dolnej części muru zewnętrznego dowiadujemy się o poziomie wody podczas powodzi w roku 1880. Można więc sądzić, że kaplica ta musiała powstać już dużo wcześniej przypuszczalnie ok. 1822 r. Swój obecny wygląd zewnętrzny zawdzięcza przebudowie dokonanej pod koniec XIX wieku przez ks. proboszcza Franciszka Kałużę. W 1961 roku została gruntownie odnowiona jak również po powodzi w 1999 r. Nastąpił gruntowny remont obiektu. Zostały wymienione drzwi wejściowe, pokrycie dachowe oraz uporządkowano teren wokół.

Zdjęcie nr 1. Zabytkowa kaplica przy ulicy Głównej w Odrze
Źródło- opracowanie własne

Na terenie sołectwa Odra zlokalizowane są dwa przydrożne krzyże. Każdy z nich powstał w innych okolicznościach, lecz niewątpliwie łączy je jedno – ciekawa historia. Najstarszy krzyż przydrożny znajduje się przy skrzyżowaniu ulic Rogowskiej i Polnej. Krzyż ten powstał około 1876 r. Drugi krzyż można spotkać na terenie sołectwa Odra przy ulicy Głównej w rejonie posesji nr 40A. Krzyż ten datowany jest na 1907 r.

Zdjęcie nr 2. Krzyż przydrożny przy ulicy Głównej w sołectwie Odra
Źródło- opracowanie własne

Na terenie wsi znajduje się rozległa żwirownia założona w roku 1905, gdy odkryto że płytko pod powierzchnią ziemi znajdują się grube złoża bardzo wartościowego żwiru i tak w 1905 r. niemiecka firma postanowiła otworzyć żwirownię. Przez cały okres żwirownia prężnie działała a jedynie zmieniali się właściciele. Ostatecznie żwirownia zakończyła swoją eksploatację jako przedsiębiorstwo państwowe w roku 2001 pozostawiając po sobie krajobraz księżycowy w postaci hałd ziemi. W naniesionych żwirach spotyka się czasem zęby, kręgi, czy inne kości mamuta i pnie dębów sprzed wielu tysięcy lat. Zalewy po wydobyciu żwiru wykorzystywane są jako tereny rybackie i wędkarskie. Dawniej koryto rzeki Odry biegło tuż obok wsi, przesunięto je kilkadziesiąt lat temu.

Zdjęcie nr 3. Archiwalne zdjęcie żwirowni w Odrze.
Źródło- opracowanie własne

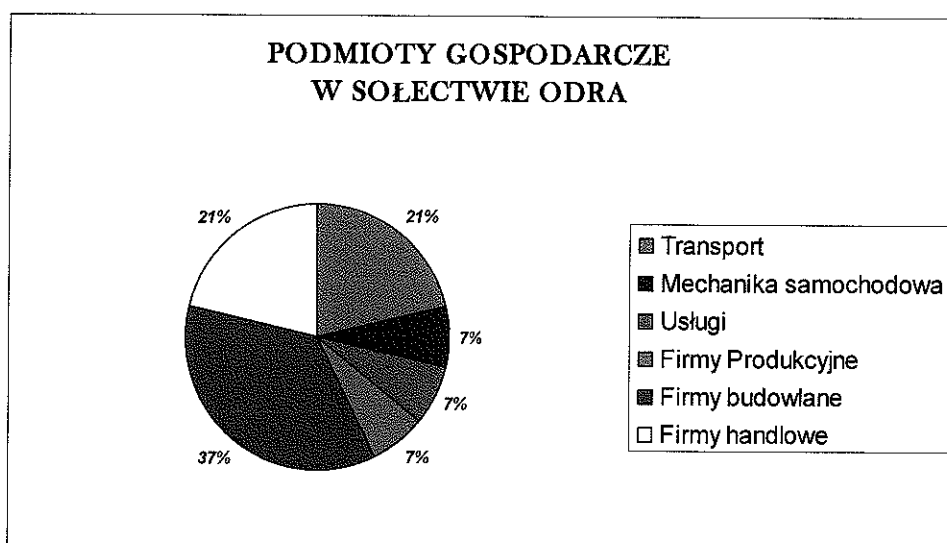
2.5. Uwarunkowania gospodarcze

Poważnym udogodnieniem w prowadzeniu działalności gospodarczej na terenie Gminy są ulgi podatkowe. Na potrzeby przedsiębiorców ukierunkowana jest też strona internetowa Gminy Gorzyce. Według danych Urzędu Gminy Gorzyce w gminie funkcjonuje około 1050 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, wśród których najliczniejszą grupę stanowią małe firmy handlowo-usługowe. Sołectwo Odra to jedno z najmniejszych sołectw w Gminie Gorzyce dlatego też nie możemy tam wyróżnić zbyt dużo podmiotów gospodarczych. Na terenie sołectwa działa jedynie 14 podmiotów gospodarczych, w większości są to firmy budowlane. Działalność gospodarcza podejmowana przez osoby fizyczne w Gminie Gorzyce nakierowana jest głównie na handel, usługi i transport. Miejscowość Odra nie może się poszczycić zbyt dobrze rozwiniętą bazą podmiotów gospodarczych. Według danych UG Gorzyce w Odrze działalność gospodarczą prowadzi 14 podmiotów, z czego największą grupę stanowią **firmy budowlane (5)** oraz **firmy transportowe i handlowe (3)**. Ponadto w miejscowości funkcjonuje m.in: 1 firma produkcyjna, 1 firma usługowa, 1 mechanika samochodowa. Na terenie sołectwa Odra największą działającą firmą jest firma produkcyjna zlokalizowana przy ul. Rogowskiej zajmująca się produkcją hodowlą i przetwórstwem drobiu.

Transport	Mechanika samochodowa	Usługi	Firmy Produkcyjne	Firmy budowlane	Firmy handlowe
3	1	1	1	5	3

Tabela 4. Podmioty gospodarcze w Odrze

Źródło: UG Gorzyce

Wykres nr 4. Podmioty gospodarcze w Odrze

Źródło: UG Gorzyce-opracowanie własne

2.6 Skomunikowanie miejscowości

Gmina Gorzyce posiada dogodnie położenie w stosunku do przejścia granicznego w Chałupkach i dużych ośrodków – Wodzisławia Śląskiego, Rybnika, Raciborza a także Gliwic i Katowic, z którymi posiada dobre połączenie komunikacyjne – droga 78 (Gliwice – Ostrawa). W trakcie budowy jest autostrada A1. Sieć dróg lokalnych jest bardzo dobrze rozwinięta. Przez sołectwo Turza Śląska przebiega droga krajowa DK 78 do przejścia granicznego Chałupki- Bohumin.

Komunikacja w sołectwie Odra odbywa się za pośrednictwem Państwowej Komunikacji Samochodowej Rybnik oraz Racibórz w dniach od poniedziałku do piątku. W weekendy przez sołectwo nie przejeżdża żaden autobus. Stan infrastruktury drogowej na terenie sołectwa należy uznać za dobry.

2.7 Walory przyrodnicze

Krajobraz Gminy jest w pierwszej kolejności zdeterminowany obecnością rzek Odry i Olzy. Rzeka Olza bierze swój początek w Beskidzie Śląskim. Najcenniejszymi obszarami przyrodniczymi gminy są:

- teren Polderu Buków.
- Buczyna Belsznicka,
- Dolina rzeki Olzy;
- Dolina rzeki Leśnicy,

Na wymienionych terenach spotkać można m.in. duże akweny obfitujące w cenne trzcinowiska, unikalne gatunki ptaków i lasy łęgowe. Większość tych terenów stanowi element korytarza ekologicznego, tzn. jest szlakiem migracji zwierząt.

Sołectwo Odra charakteryzuje się dużym skupiskiem akwenów wodnych poźwirowych. Tereny te cieszą się dużym zainteresowaniem wśród wędkarzy. Na terenach wodnych można spotkać wiele gatunków ptaków. Dogodne czynniki środowiska naturalnego sprzyjają ich gniazdowaniu. Stwierdzono, że na terenie gminy występuje prawie 160 taksonów ptaków. Atrakcyjna rzeźba terenu oraz zróżnicowana szata roślinna sprzyja bogactwu przyrodniczemu. Liczne rozległe środowiska wodne powodują występowanie wielu gatunków ryb i płazów.

Zdjęcie nr 4. Walory przyrodnicze Odry.

Źródło- opracowanie własne

2.7.1 Ukształtowanie terenu

Miejscowość Odra usytuowana w zachodniej części Gminy, na terenie starego koryta Odry, przy głównej drodze (łączącej dwie główne drogi: Wodzisław Śl. – Racibórz oraz Wodzisław Śl. – Chałupki), biegnącej wzdłuż Odry i jej rozlewisk. Granicę północną sołectwa wyznacza sztuczny zbiornik „Polder Buków”. Miejscowość charakteryzuje teren równinny i poprzecinany jest szeregiem zbiorników poźwirowych.

Zdjęcie nr 5. Widok na sołectwo z rogowskich wzgórz.

Źródło- opracowanie własne

2.7.2 Hydrografia

Sołectwo Odra charakteryzuje się gęstą siecią zbiorników wodnych pochodzenia antropogenicznego tj. wypełnione czystą wodą wyrobiska poźwirowe. Zbiorniki te posiadają silnie rozwiniętą linię brzegową oraz znaczne głębokości. Są one pozostałością po działających na tym terenie żwirowniach, które działały na dziesiątkach hektarów. Teren Odry jest bardzo ciekawy pod względem krajobrazowym i cieszy się dużym powodzeniem wśród wędkarzy z powiatów wodzisławskiego, raciborskiego. Duże powierzchnie akwenów wodnych powodują, że sołectwo narażone jest na liczne powodzie. W historii najbardziej zapisała się powódź z 1997 r. W północnej części sołectwa możemy napotkać wały przeciwpowodziowe sztucznego zbiornika „POLDER BUKÓW” .

Zdjęcie nr 6. Wyrobiska poźwirowe w Odrze
Źródło- opracowanie własne

2.8. Infrastruktura techniczna

2.8.1 Gospodarka wodno – ściekowa

Odra, podobnie jak Gorzyce, Olza zaopatrywane są w wodę w oparciu o sieć wodociagową, ze zbiornika wyrównawczego w Gorzycach. Zbiorniki i sieć są w dobrym stanie technicznym.

Miejscowość Odra na chwilę obecną nie jest skanalizowana, jednakże w bieżącym roku rozpoczyna się największa inwestycja w Odrze jakim jest budowa kanalizacji sanitarnej. Z danych Urzędu Gminy Gorzyce wynika, że na chwilę obecną budynki mieszkalne w sołectwie Odra posiadają zamknięte zbiorniki bezodpływowe.

2.9. Infrastruktura oświatowo-kulturalna i rekreacyjna.

2.9.1 Infrastruktura oświaty

Jednym z największych atutów Gminy Gorzyce jest rozbudowana infrastruktura oświatowa, gwarantująca optymalne warunki pracy dla uczniów i nauczycieli. Taki stan rzeczy sprzyja wysokiemu poziomowi kształcenia, a co za tym idzie zwiększają się szanse młodego pokolenia na rynku pracy. Na terenie Gminy działa 6 przedszkoli, 8 szkół podstawowych i 4 gimnazja. W sołectwie W sołectwie Odra do roku 1999 r. działała Szkoła Podstawowa w Olzie Szkolny Punkt Filialny w Odrze. W szkole tej prowadzone były lekcje dla klas I- III oraz oddział przedszkolny. Natomiast od tego roku na terenie sołectwa nie funkcjonują żadne jednostki oświatowe. Dzieci z Odry uczęszczają do przedszkola w Olzie. Naukę na szczeblu podstawowym kontynuują w Publicznej Szkole Podstawowej im Karola Miarki w Olzie. Kolejny szczebel edukacji młodzież kontynuuje w Gimnazjum w Turzy Śląskiej. W związku z tym iż dzieci muszą dojeżdżać do szkół poza sołectwo Odra, młodzież korzysta z dowozu „gimibusem”.

2.9.2 Aktywność społeczności lokalnej

W sołectwie Odra niestety nie ma Wiejskiego Domu Kultury, jednak mieści się tam świetlica Wiejska w, której toczy się życie kulturalne sołectwa. Na terenie sołectwa działa również prężnie Koło Gospodyń Wiejskich. Koło zostało założone przez mieszkankę Odry ok. 1955 r. Obecnie KGW Odra zrzesza 20 osób a przewodniczącą jest na chwilę obecną Pani Bernadeta Parkitny.

Wraz z Radą Sołecką KGW przygotowuje szereg imprez cyklicznych m.in.:

- Zabawę karnawałową
- Dzień kobiet
- Sportowy turniej miast i gmin
- Zawody sportowo-pożarnicze
- Spotkanie wigilijno-opłatkowe

2.9.3 Turystyka rekreacyjna

Gmina Gorzyce jest również popularnym miejscem uprawiania turystyki weekendowej. Zalety krajobrazu oraz obiekty zabytkowe zwiedzać można przemierzając rowerem Powiatową Trasę Rowerową 316 Y. Trasa przebiega z dala od głównych szlaków

drogowych tak, aby rowerzyści mogli spokojnie i bezpiecznie z niej korzystać oraz zwiedzać i podziwiać najpiękniejsze zakątki Gminy Gorzyce. Tereny zielone są również rajem dla miłośników wędkarstwa, którzy chętnie odwiedzają akweny wodne w Odrze. W związku z licznymi akwenami wodnymi w Odrze działa Polski Związek Wędkarski Koło nr 126, turystykę weekendową w tym zakresie uprawiają liczni turyści nie tylko z terenu sołectwa i okolic.